

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXII. De Fideijussoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

vel res oppignorata perit totaliter, vel saltem
 ius oppignorantis in illa. l. 9. §. 3. cit. l. 6. §. 12.
 §. quib. mod. pig. vel hypoth. solu. l. 5. §. 2. ff. quib.
 mod. ius fr. amitt. l. 31. ff. l. 23. C. b. t. Unde pi-
 gnus non tantum solvitur solutione plena debiti
 vel alia satisfactione, sed etiam compensatione,
 novatione, redditione pignoris, restitutione chi-
 rographi vel instrumenti, quod ad proban-
 dum pignus est datum vel erectum, data à cre-
 ditore licentia rem alteri oppignorandi, alie-
 natione pignoris cum expresso consensu cre-
 ditoris à debitore facta, remissione debiti, ob-
 latione solutionis non acceptatae (modò pecu-
 nia obsignata deponatur solenniter) lapsu
 temporis, ad quod restrictum est pignus, &
 sententia Judicis, etiam injusta. Oppones. In
 l. 1. C. de iur. pignoris dicitur: intelligere debet
 iudex pignoris durare, personali actione sublata:
 ergo non statim solvitur pignus dictis modis,
 licet debitum principale expiret. *¶ Ant.* ab-
 soluitur verum esse, & in casu speciali, in quo
 manere adhuc potest pignus, licet subtilitate
 iuris debitum principale expiraverit, qualis
 casus habetur l. 5. §. 9. ff. Ad S. C. Trebell. ubi
 debitor sub pignore creditorem instituit hæ-
 redem, ac eundem rogavit, ut hæreditatem
 restitueret filiae suae, nempe testatoris: quo ca-
 su subtilitate iuris debitum videtur sublatum
 per confusionem, pignus tamen manet. Alio-
 quin generaliter sublato debito tollitur & pi-
 gnus.

¶ Quæres, infra quantum tempus solvatur pi-
 gnus per viam præscriptionis? *¶ R.* si pignus
 possideatur ab ipso creditore, ab isto nunquam
 præscribitur, propter defectum tum bonæ fi-
 dei, tum possessionis veræ. Aliud est de iure
 pignoris, de quo jam respondimus supra n.
 11. de actione pignoratitia directa. Si possi-
 deatur ab alio, distinguendum est: vel enim iste
 alius est ipse debitor aut hæres illius; & ad ex-
 tinctionem hypothecæ vel pignoris requirun-
 tur 40. anni. l. 7. §. 1. de præscr. 30. vel 40. ann.
 vel est extraneus; & requiruntur cum titulo
 10. anni inter præsentis. l. 2. C. si adversus cre-
 dit. sine titulo autem 30. anni. l. 7. cit. pr. Et
 hæc doctrina procedit etiam de præscriptione
 pignoris, si consistat in re mobili, quia cit. Ju-
 ra non distinguunt in hac materia inter rem
 mobilem & immobilem, licet aliàs sufficiat tri-
 ennium in rebus mobilibus. De iure Bavari-
 co tit. 9. art. 2. extinguatur hypotheca consti-
 tuta in re immobili vendita intra dimidiatum
 tempus, scilicet 5. annis inter præsentis, &
 10. annis inter absentes.

TITULUS XXII.

De Fidejussoribus.

SUMMARIUM.

1. Quid fidejussor, & quid fidejussio sit, ac quotu-
 plex.
2. Quid operetur fidejussio. Ubi de Beneficio
 Ordinis, seu Excussionis.
3. Quænam persone fidei iurare valeant. An etiam
 famulae, & quando.

7. Super quo debito fidejussor constitui.

8. 9. & in quantum is obligare se possit.

10. Præter Beneficium Ordinis etiam Beneficium
 Divisionis & Cedendarum actionum
 competunt fidejussori.

11. Imò & Beneficium L. si contendat. Ubi de
 variis modis, quibus liberari à fidejussione quis
 possit.

Sciendum 1. cautioni Pignoratitiæ haud
 male subiungi Fidejussoriam, seu per fide-
 jussores fieri solitam. Fidejussor, à fidei iuben-
 do, quod est interposita fide sua credi. orem ju-
 bere securum esse de satisfactione, dictus nihil
 est aliud, quam intercessor, qui alienam obli-
 gationem in se suscipit, ac promittit, quod de-
 bitore principali ob inopiam vel aliam causam
 non solvente velit ipse solvere ac satisfacere
 creditori. arg. l. 60. §. 1. ff. Mand. l. 75. §. 6. ff. de
 V. O. Unde Fidejussio, alio nomine Intercessio,
 Bürgschaft/ sic definiri potest: est contractus
 Civilis, unilateralis, & stricti Juris, in quo quis
 pro alieno debito fidem suam interponit, &
 pro debitore principali, qui nihilominus man-
 net obligatus, se soluturum promittit, si ille
 non solverit. Prout autem Fidejussio intro-
 ducta est à Jure Civili Romano, fieri deberet
 per Stipulationem, seu per interrogationem
 unius & responsum alterius, adeoque esset
 contractus Verbalis: sed hodie, postquam Sti-
 pulatio in desuetudinem abiit, nudò etiam pa-
 cto, vel sponcione simplici inter præsentis abs-
 que ulla solennitate verborum, & inter ab-
 sentes per procuratorem, nuntium, episto-
 lam celebrari fidejussio potest; cum vi consue-
 tudinis universalis, saltem per Germaniam,
 confusa modò sint jura stipulationum & pacto-
 rum. Per verba, pro alieno debito, differt à
 stipulatione strictè dicta & à Pacto; nam ista fun-
 dant obligationem novam & propriam: fide-
 jussio autem supponit alienam & præviam. Per
 verba, qui nihilominus manet obligatus, scilicet
 creditori imprimis, dein & fidejussori, casu
 quo iste in debitoris principalis defectu solve-
 re debuit, differt ab Expromissione, per quam
 aliena obligatio ita suscipitur, ut prior & prin-
 cipalis debitor liberetur omnino. per l. 7. §. 8. ff.
 de dolo. Denique per verba, fidem suam inter-
 ponit & promittit &c. differt ab omnibus aliis
 contractibus, & innuitur, obligationem fide-
 jussoris accessoriam esse & succedaneam obli-
 gationi principalis debitoris. §. 1. Inst. b. t. Spe-
 cialiter à Constituto, quo quis spondet citra sti-
 pulationem se soluturum, quod ipse vel alius
 debet, unde oritur actio de constituta pecunia,
 differt, quòd aliquis etiam pro se, & non tan-
 tum pro alio, constituere, seu in certum diem
 promittere solutionem possit, & quidem nu-
 dò pacto.

Sc. 2. Fidejussionem dividi 1. in Judicia-
 lem, quæ fit in Judicio, & Satisfactio appellatur:
 talis autem fidejussor, si caveat de Judicio fitti,
 Vas, si de iudicatum solvi, Præ dicitur. Et in
 Extrajudicalem, quæ celebratur extra Judici-
 um, maxime in contractibus. 2. in Principa-
 lem, qua quis se obligat pro debitore principa-
 li.

li, & in *Succedaneam*, qua quis se obligat pro ipso fidejussore: & talis est fidejussor fidejussoris, *Mitt. Bürg.* 3. In *Idoneam*, qua fit per fidejussorem talem, qui repelli non potest, & *Indoneam*, qua à creditore recusari potest ex iusta causa, qualis est, si fidejussor credatur non habere sufficientes facultates ad solvendum pro debitore principali, vel ob potentiam, rixositatem, vel aliam causam difficultis conventionis sit, aut solutionis. Caterum non unus tantum, sed etiam plures pro eodem debito intercedere seu fidejungere possunt vel in solidum, vel in partes.

3. Sc. 3. Effectum fidejussionis proximum esse obligationem, qua fidejussor tenetur pro debitore, pro quo intercessit, solvere debitum, pro quo fidejussit: sed tantum ad summam illam, licet in solidum se obligarit, quæ tempore fidejussionis erat debita. per l. 68. §. 1. ff. b. t. nisi fidejusserit in omnem causam: quo casu tenetur etiam ad incrementum debiti, quod fortè interea augmentum est, v. g. ad usuras propter moram. l. 68. cit. l. 54. pr. ff. locati. Effectus remotus fidejussionis est actio, quam creditor consequitur adversus fidejussorem, & ejus hæredes, ex stipulatu quidem, si per stipulationem, conditio ex moribus autem, si per nudum pactum celebrata sit. Et licet de jure Antiquo potuerit creditor convenire æquè fidejussorem, ac debitorem principalem, imò etiam prius fidejussorem, defacto tamen *Nov. 4. c. 1. §. Auth. Prasente C. b. t.* introductum est beneficium *Ordinis seu Excussionis*, vi cuius fidejussor, si conveniatur ante debitorem principalem, petere potest, ut prius conveniatur & excutatur debitor principalis, h. e. ut prius facultates & bona debitoris usque ad faccum & peram, uti loquantur, lustrentur, & tum demum, si deprehendatur non esse solvendo, conveniatur fidejussor. Hoc tamen beneficium excussionis non prodest fidejussori 1. si illi specificè & expressè renuntiavit, vel etiam tacitè, non opponendo exceptionem hujus beneficii. 2. si debitor principalis notoriè non sit solvendo. 3. si idem absit, vel lateat, vel aliàs difficulter conveniri vel excuti possit. 4. si fidejussor malitiosè neget, se fidejussisse pro altero, & mendacii convincatur. *Nov. cit.* 5. si quis fidejussit pro tali, qui tantum naturaliter, non verò civiliter obligatur; nam excussio non habet locum, ubi actio non datur contra debitorem principalem.

4. Quæres, an fidejussor sibi præjudicet, ut beneficium excussionis non gaudeat, si non renuntiavit specificè, sed solum se generaliter obligaverit tanquam debitorem principalem, als cinnen selbst eignen Schuldner. Vel: Er wolle Schuldner und Zahler seyn? &c. quamvis multi affirmant, verius tamen negari existimo cum *Carpzov. & Stryck. ad tit. de Fidejussor. §. Mand. testante de praxi §. 19.* quia talis obligatio in effectu nihil est aliud quam susceptio obligationis, qua obstrictus est debitor principalis: sed hujusmodi susceptio non tollit privilegium, quod de jure annexum est fidejussioni: neque renuntiationes, cum habeant stri-

ctam naturam, extensionem patiuntur, sed potius restrictionem. Neque dicas, hoc modo clausulam prædictam nihil operari & otiosam esse: nam explicat & declarat obligationem, quam aliàs contrahit fidejussor: sicut etiam mo dicet, otiosam esse clausulam, qua fidejussor se obstringit in solidum pro debitore principali, licet aliunde jam teneretur in solidum.

Dico 1. Fidejungere possunt omnes, qui se & sua obligare valent contrahendo, & specialiter non prohibentur. Text. & DD. in l. 3. ff. Prohibentur autem 1. Milites in actuali saltem expeditione constituti, nisi fidejubeant in rem suam, v. g. pro suo procuratore. l. 8. §. 1. ff. in satisdare cog. §. c. l. 31. C. de locat. sed hæc fortè non amplius sunt in usu. 2. Prælati, ecclesiarum Regularium, & Sæcularium, obligando bona Ecclesiastica sine consensu Capituli saltem in notabili quantitate, & Religiosi sine consensu Prælati & majoris partis Capituli, nisi quatenus Monasterium inde aliquam utilitatem. c. 2. de solut. c. 4. b. t. 3. Prælati & Clerici Sæculares obligando redditus ad suam mensam & sustentationem pertinentem, imò etiam bona patrimonialia, si frequenter facerent absque causa pietatis, vel necessitatis, aut non in rem suam. per c. 1. eod. qui possent præjudicare competenti sustentationi suæ, ac faciliè trahi ad forum contentiosum, libusque implicari cum jactura functionum sacrarum & quietis. An verò fidejussio huius Clericorum sine dicta causa, & frequenter fieri solita, sit tantum illicita, vel etiam invalida, disceptant DD. Invalidam putant *Henricus & Engel*: pro valore stant melius *Abb. Barb.* fundati in c. 3. §. l. 3. ff. b. t. nec suffragenter probatur nullitas. 4. Mulieres non tantum pro marito. *Nov. 134. c. 9.* sed etiam pro quocunque alio intercedere fidejubendo, permittendo, oppignorando &c. vetantur l. 1. §. C. ad S. C. Velleianum, §. l. 2. ff. de R. j. Sed hoc Privilegium S. C. Velleiani habet suspensionem; nam obligantur 1. si fidejusserint in utilitatem propriam. 2. si pretium competentis & justum acceperint pro fidejussionis item si fidejusserint interveniente instrumento publico, & tribus testibus. 3. si majorem post biennium repetit intercessionem vel fidejussionem. 4. si femina fidejubendo commisit dolum; v. g. sciens se non obligari, tamen fidejussit. 5. si pro dote alterius mulieris. l. 2. 23. C. l. 27. 30. §. fin. ff. ad S. C. Velleianum. Item 6. si creditor ignoravit, quod femina intercesserit. l. 4. §. 12. ff. eod. 7. si majorem nis intercessit apud creditorem minorem per l. 12. ff. de Minor. 8. si intercessionem suam juramento confirmavit. per c. 9. §. 2. de Jurejur. quia tale juramentum absque peccato servari potest. Quomodo uxoris rusticorum & villiorum civium liceat fidejungere in Bavaria, videre licet tit. 1. art. 12. *Pamph. Necht.* Uti & quomodo rustici & cives plebei possint. tit. 14. a 7.

Quæres, an mulieres renuntiare valeant privilegio S. C. Velleiani, & an illud etiam in foro interno locum habeat? &c. ad 1. cum fide-

chin. & P. Schmalzgrueber h. n. 25. ac aliis ab
 isto cit. affirmativè contra Zos. De Bassis,
 Gletle &c. est renuntiatio simplex, seu non
 iurata, aut publico instrumento cum tribus te-
 stibus non munita, vel coram Magistratu in Ju-
 dicio facta non sit (talem enim adminiculatam
 renuntiationem plerique valere ajunt) modò
 de suo privilegio prius sufficienter edocta fu-
 erit. Ratio, quia cuilibet permisum est re-
 nuntiare favori principaliter propter se intro-
 ducto, l. penult. C. de Pactis: sed S. C. Velleia-
 num principaliter est introductum in bonum
 mulierum propter earum infirmitatem ac im-
 prudentiam, qua facili sibi nociva faciunt. l. 2.
 ff. ad S. C. Vellei. & colligitur etiam ex c.
 de Jurjur. ubi iuramentum huic renuntia-
 tioni adiectum dicitur valere & servandum
 esse. Accedit Jus Bavaricum tit. 1. n. 12. §
 item consuetudo. Nec obstat, quòd hoc
 privilegium sit introductum Jure Publico, cui
 privatorum pacta non prævalent: quamvis e-
 nim causa efficiens sit Jus Publicum, causa ta-
 men finalis immediatè non est favor publicus
 & publicæ, sed favor mulierum. Neque ve-
 rum est, quòd fœminæ sint æquè faciles ad re-
 nuntiandum, quàm ad intercedendum, & sic
 videatur ipsis non satis consultum, si renuntia-
 re huic privilegio ipsis permittatur: si enim
 prius fuerint sufficienter edoctæ de privilegio
 & iure suo, admonentur & instigantur speciali-
 ter, ut sibi caveant retinendo, & non faciliè di-
 mittendo, jus sibi per Leges concessum. Ne-
 que dicas in l. 2. cit. §. 1. & l. 2. ff. de R. J. eodem
 modo prohiberi fœminis, ne fidejubeant pro al-
 iis, quo modo prohibetur, ne sint Judices, aut
 alia officia civilia viris propria exerceant; quia
 hoc tantum instituitur similitudo inter officia
 publicæ & fidejussiones, quòd istæ etiam viri-
 tem animum requirant, sicut illa, non verò de-
 cemitur æqualis prohibitio, neque fidejussio
 recusetur velut species officiorum civilium.
 n. nunc ad 2. hoc privilegium locum quoque
 obtinet in foro conscientie, in iis casibus, in
 quibus fœmina isto uti potest in foro externo:
 partim quia in l. 40. pr. ff. de condit. indeb. mu-
 lieri conceditur perpetua exceptio, & repeti-
 tio illius, quod solvit ex fidejussione: sed posse
 solum repetere signum est, quòd obligatio
 naturalis, & in conscientia, solvendi non adfu-
 erit. l. 10. ff. de O. & A. partim quia Leges pa-
 rium profuissent mulieribus concedendo ex-
 ceptionem S. C. Velleiani, si voluissent manere
 obligationem naturalem in conscientia, ut abs-
 que peccato illa uti non possent.
 Deo 2. Constitui fidejussor potest super
 quovis debito alieno, sive illud sit ortum ex
 contractu sive ex delicto, sive involvat obliga-
 tionem naturalem, sive civilem, sive utram-
 que. §. 1. & 3. Inst. l. 1. §. 8. §. 5. 6. fin. ff. b. t.
 Excipe tamen 1. obligationem ad pœnam corpo-
 ralem in causa criminali, quando nempe ex
 delicto agitur criminaliter ad pœnam corpo-
 rali afflicti, & non præcisè ad multam pec-
 uniariam. l. 56. l. 70. §. ff. eod. quia pœnæ
 corporales tenere debent delicti auctores, ne-
 que convenit, ut innocentes puniantur pro no-
 bis. Ill. R. P. Richter.

centibus: licet etiam in his causis pro securita-
 te vel sistentia Rei delinquentis, casu quo iste
 aufugeret, alius ad pecuniariam pœnam se ob-
 ligare & sic fidejubere possit. Excipe 2. cau-
 sam servandæ dotis: h. e. uxori non permitti-
 tur, ut à marito exigat stante Matrimonio fide-
 jussionem pro allata dote conservanda vel re-
 stituenda. l. 1. 2. §. ult. C. ne fidejussores dotum
 dentur. ne scilicet propter diffidentiam, quam
 talis exactio fidejussionis indicaret, si uxor plus
 tribueret alienæ fidei, nempe fidejussoris, quàm
 mariti, cui tamen se ipsam & corpus proprium
 tradidit, alienentur inter se. Intellige, nisi
 maritus fieret decoctor, & ad inopiam verge-
 ret: vel nisi extraneus aliquis, & non ipsa uxor,
 dotem dedisset cum obligatione eam sibi solu-
 tò Matrimonio restituendi; cum tali casu non
 esset diffidentia penes uxorem, sed penes alium
 extraneum. Notandum præterea, quòd dix-
 erim, uxorem prohiberi, ne exigat fidejussio-
 nem; nam probabilius mihi est, quòd eam, à
 marito sponte oblatam, admittere possit, ut
 docent Menoch. Duar. Stryck. ad Pand. h. t. §.
 10. contra Fachin. Perez, & Brun. quia mari-
 tus sponte offerens fidejussorem conqueri de
 diffidentia uxoris erga se non potest.

Dico 3. Fidejussores obligantur in tantum, §
 in quantum se obligare intenderunt pro alio,
 nempe vel ad totum, vel ad partem debiti. §.
 5. Inst. l. 9. ff. b. t. obligare tamen in duriorẽ
 causam, ut Jura loquuntur, seu ad majorem sum-
 mam & quantitatem, quàm obligatus sit debi-
 tor principalis, se nequeunt. §. 5. cit. l. 8. §. 7.
 ff. eod. cum fidejussoris obligatio sit tantum ac-
 cessoria. Licet tamen obligare se valeant ar-
 etius, & intensivè magis, quàm obligatus sit
 principalis; nam fidejussor obligare se potest
 sub juramento, pignore, instrumento habente
 paratam executionem, non obstante, quòd de-
 bitor principalis solum simpliciter sit obliga-
 tus. l. 25. §. 9. ff. eod. item obligare se potest fi-
 dejussor civiliter, licet principalis tantum obli-
 getur naturaliter. l. 16. §. 3. ff. eod.

Quæres, an, si fidejussor se fortè obligavit ad
 plus extensivè seu ad majorem summam, quàm
 debeat principalis, corruat tota fidejussio, an
 verò teneat quoad summam concurrentem,
 verè debitam, & solum inutilis sit quoad ex-
 cessum. v. g. si se obligavit ad 100. cum tamen
 debitum alienum 50. non excedat? R. cum
 Molin. d. 54. n. 3. Azor, Perez, Zaf. Stryck. luc.
 cit. §. 9. contra Fachin. Lauterb. Eckolt, & ex
 parte contra P. Schmier de Pact. §. Contr. c. 4.
 sect. 2. n. 94. non corruere totam, sed solum
 quoad excessum. Prob. 1. à pari cum aliis pro-
 missionibus & stipulationibus ex errore factis:
 sic in l. 1. §. 4. ff. de V. O. valida pronuntiatur
 stipulatio quoad 10. dum quis stipulanti 10.
 promittit 20. ex ratione, quia 10. insunt illis
 20. sic in l. 11. ff. de constit. pecun. habetur: si
 quis 100. aureos debens ducentos constituat, in 100.
 tantummodo tenetur, quia ea pecunia debita est. 2.
 ex c. 37. de R. J. in 6. ibi: utile non debet per inu-
 tile vitari; quando nempe utile ab inutili sepa-
 rari potest, uti quantitas minor verè debita à
 majori non debita. 3. qui promittit plus, cen-
 setur

Δ Δ Δ

setur

setur etiam promittere minus sub illo conten-
tum: sed minor quantitas continetur in mayo-
ri, pro qua per errorem fidejubetur. l. 1. §. 4. cit.
Oppones 1. & principaliter. In l. 8. §. 7. ff. b. t.
sic statuitur: *illud commune est in universis, qui pro
aliis obligantur, quod, si fuerint in duriorem causam
adhibiti, placuit eos omnino non obligari.* Notetur
tò omnino non: ergo intercedens in maiori
quantitate, quam sit debitum alienum, nullam
omnino contrahit obligationem. 2. si debitor
principalis obligaretur solum conditionatè, fi-
dejussor autem se obligaret purè & absolutè,
nullam omnino contraheret obligationem: sed
eodem modo se habet fidejubens in maiori
quantitate, quam sit debitum alienum. 3. fi-
dejussio est stipulatio accessoria: ergo necessariò
debet esse æqualis & commensurata obligatio-
ni principali. R. ad 1. N. Conf. vel Dist. nul-
lam omnino, h. e. nec naturalem, nec civilem,
contrahit obligationem quoad excessum. C.
Conf. quoad summam concurrentem. N. Conf.
Igitur tò omnino non excludit quidem omnem
obligationem, tam naturalem quam civilem,
non tamen quoad omne debitum, tam verum,
quam putativum. Nam tò omnino optime
sumitur pro *in solidum*. arg. l. 3. ff. qui satisd. cog.
Ita ut sensus sit, fidejubescentes in plus non obli-
gari in totum promissum, sed tantum quoad
debitum, quod revera subest. Quo pacto di-
cta lex bene conciliatur cum aliis pro nostra
sententia adductis, & evitatur antilogia Le-
gum. Ad 2. N. Min. nam promissio pura &
absoluta non inest conditionali, sicut promissio
minoris summæ inest promissioni majoris sum-
mæ. Ad 3. retorq. imprimis in constitutione
pecuniæ, quæ etiam est aliqua intercessio &
obligatio accessoria. Dein Dist. Conf. ergo de-
bet esse æqualis & commensurata obligationi
principali, h. e. non potest fidejussor validè ob-
ligari ad summam concurrentem, quæ com-
prehenditur in maiori promissa. N. Conf. ad ex-
cessum, seu ad maiorem summam, quam de-
beat principalis. C. Conf.

10 Dico 4. Fidejussoribus competunt quatuor
beneficia, ne fidejussionis officium nimis diffi-
cile ipsis accidat, nempe Excussionis: Divisio-
nis: Cedendarum actionum: & Liberationis,
quæ per modum exceptionis opponere pos-
sunt, nec aliter condemnari valent, nisi exci-
pientibus concedantur. Beneficium *Excussio-
nis* seu *Ordinis*, de quo jam egimus n. 3. est, vi
cujus creditorem remittere possunt ad debi-
torem principalem, ut is conveniatur prius, &
executatur, h. e. exploretur, an sit solvendo
nec ne. Auth. *Præsentis* C. b. t. §. Nov. 4. c. 1.
Beneficium *Divisionis* consistit in hoc, quod, si
plures confidejussores fuerint pro eodem de-
bito, & omnes simpliciter, adeoque in solidum,
se obligarint, ille fidejussor, quem creditor
convenit in solidum, seu ut solus solvat totum,
excipere possit ac petere, ut actio dividatur, &
contra singulos confidejssores moveatur pro
rata, & æquali parte, §. 4. Inst. l. 10. C. b. t. Sed
hoc Beneficium privatur fidejussor in solidum
conventus 1. si illi expresse renuntiavit. 2. si
tacitè, nimirum non opponendo exceptionem

quo casu, si totum solvit, nec regressum & ac-
tionem habet adversus confidejssores, sed
se intercessisse falsò inficiatur, & condemnatur
est. 4. si reliqui confidejssores non sunt so-
lvendo. §. cit. §. l. 39. ff. eod. Beneficium
Cedendarum Actionum, vi cuius fidejussor exigit
potest à creditore, ut sibi cedat omnes actiones
tam personales quam reales, quas ipse habet
adversus debitorem principalem, & adversus
confidejssores, vel etiam pignorum possessio-
nes, ita ut has actiones sibi cessas intentare con-
tra illos valeat non minùs, ac ipse creditor po-
erat, datur illi fidejussori, qui nec excussio-
nem, nec divisionis beneficium uti potuit aut voluit.
l. 13. 17. §. 36. ff. eod. Hanc tamen cessionem
petere debet, antequam solvat, vel saltem
in continentia in ipsa solutione sibi reservet
alias eam deinceps petere prohibetur. l. 74.
de Solut. Quod si autem solvisset absque pe-
ta vel reservata cessione, sed rogante vel in-
dante principali debitore, aut eo absente, ad-
versus hunc haberet actionem *Mandati*, vel
negotiorum gestorum, §. 6. Inst. b. t. l. 6. §. 1.
Mandati. §. l. 4. ff. de Negotiis gestis.

Beneficium *Liberationis* denique eò tenetur
ut fidejussor, etiam antequam solvat aut sol-
vere jubeatur, liberari à fidejussione in certis
circumstantiis petere possit: cuiusmodi tran-
sus enumerantur in c. fin. b. t. l. 38. §. 1. ff. de
dati. nempe 1. si debitor principalis diu diu
solutionem, seu in culpabili mora solvendi
stetit, & sic fidejussor jam diu stetit in obli-
gatione: quæ autem mora sufficiat, cum
non determinet, rectè relinquitur arbitrio ju-
dicis, per l. 1. §. 1. ff. de Jure delicti. nam in
textu Juris & absque sufficienti fundamento
aliqui biennium determinant. 2. si debitor
principalis incipit dissipare bona sua notabil-
iter, vergere ad inopiam, & impotentiam sol-
vendi; modò non jam tempore fidejussionis
fuerit prodigus &c. sciente fidejussore. 3. si
fidejussor prætermisiss *Ordinis* beneficium ante
debitorem principalem conventus, & jam
condemnatus est, vel propediem condemna-
tus. Sed de hoc casu vide Barboz. ad c. fin.
cit. à n. 8. & Gonzal. *ibid.* n. 2. His addunt DD.
alios casus; si nempe fidejussor ex rationabili
causa, v. g. studiorum, negotiationis &c. vult
proficisci in remotas terras, diu non reverte-
rus: si ex culpa debitoris inter hunc & ipsum
graves oriantur inimicitie: si conventum est
inter debitorem & fidejssorem, ut ille cer-
to tempore, vel certa conditione eveniente,
liberetur à fidejssione &c. Alii demum notè
malè statuunt beneficium *L. si contendant* 20.
ff. b. t. quo fidejussor timens, ne, si creditor
nimis diu procrastinet actionem, unius aut al-
ter ex fidejssoribus labatur facultatibus, pe-
tit, ut Judex suus declaret, reliquos confide-
jssores solvendo existere, & sibi beneficium
divisionis competere. per ea, quæ tradidi ad
tit. de Foro compet. n. 102. in lib. II. Oppones
si fidejussor petit liberationem, quia diu jam
stetit in fidejssione, aut quia debitor princi-
palis vergit ad impotentiam solvendi, id cessat
in præjudicium creditoris: ergo ex his causis

§. I.

A quo, & quid solvendum sit. Ubi etiam de beneficio Competentie: Cessione bonorum: & Solutione indebiti.

TITULUS XXIII.

De Solutionibus.

SUMMARIUM.

petere liberationem nequit. R. N. Ant. nam ad instantiam fideiussoris capiuntur pignora: his deficientibus aut non sufficientibus decernitur immissio in possessionem bonorum: si neque sic sufficienter sit cautum, bona debitoris principalis venduntur. Stryck ad Pand. h. t. §. 2. & sic jus creditoris manet intactum.

1. Quid sit Solutio.
2. Quæ sit mutatio intrinseca & extrinseca monetæ.
3. Quis sit effectus solutionis.
4. Quam solvere possit, & debeant.
5. Quid sit beneficium competentie, & quibus competat.
6. Quid sit beneficium cessionis bonorum, & quibus detur.
7. Quam in cuse debeant luere.
8. Quomodo successor in Prælatura vel Beneficio teneatur solvere debita antecessoris.
9. Qui solvit indebitum per errorem Facti:
10. Imo & per errorem Juris, repetere potest solutionem.
11. Exceptio indebiti est quasi-contractus, ubi inferuntur & alii quasi-contractus.
12. Quamvis, quod debetur, solvendum est.
13. Regulariter tamen non in eadem sorte monetæ, in qua quis contraxit debitum pecuniariam:
14. Licet interea mutatio intrinseca,
15. Vel extrinseca monetæ contigerit.
16. Quam dicantur creditores hypothecarii & chirographarii.
17. Quibus solutio facienda sit,
18. Seqq. & quo ordine prælationis, si plures concurrant creditores, & debitor solvendo non sit omnibus.
19. Quis ordo inter illos observandus de Jure Romano.
20. De modo solvendi: quid sit Compensatio, Datio in solutum &c.
21. Quid Novatio, & Delegatio.
22. Totum, non per partes, solvendum est.
23. Quo tempore, & quo loco.
24. Quid ex pluribus debitis censeatur solvi.
25. Quid Juris, si res pro solutione missa pereat in via.
26. Quid Juris, si creditor non acceptet solutionem.
27. Creditor non potest solvere sibi ipsi extra causam Compensationis.
28. Seqq. quando licita sit Compensatio occulta.
29. Quid de Novatione, & Delegatione sentiendum.

Postquam de Contractibus, ex quibus nascitur personalis obligatio solvendi, item de Cautionibus per pignora & fideiussores, quibus affecuratur solutio, actum est, sequitur titulus de ipsis Solutionibus. In quo 1. de quo & quid. 2. quibus. 3. quo modo solvendum sit, explicabitur.

Sciendum 1. *Solutionem* largè accipi posse & strictè: largè accepta comprehendit omnem liberationem debitoris quocunque modo factam. l. 54. ff. b. t. unde comprehendit etiam remissionem gratuitam debiti; acceptilationem, quæ est solutio imaginaria, dum nempe creditor ad interrogationem debitoris, num debitum habeat pro accepto, affirmat. §. 1. inst. quib. mod. toll. oblig. adeoque acceptilatio opponitur stipulationi strictè dictæ; item confusionem, qua per aditionem hæreditatis confunduntur jura defuncti & hæredis. l. 95. §. 2. ff. b. t. quando nempe creditor fit hæres debitoris, vel vicissim; transactionem, de qua in lib. 1. tit. 26. Rursus compensationem, novationem, delegationem, de quibus infra. Præse seu strictè sumpta solutio sic describi potest: est physica præstatio seu redditio rei debitæ, debito loco & tempore facta creditori. Seu: est actus, quo res debita physice sive naturaliter præstatur. Communis ex l. 46. 49. ff. eod. Dicitur 1. physica præstatio, quibus verbis distinguitur Solutio ab aliis obligationem tollendi modis, in quibus non res ipsa naturaliter seu actualiter; sed tantum virtualiter & æquivalenter redditur. 2. rei debitæ; non enim sufficit, ut reddatur aliquid aliud, & non id ipsum, quod debetur; nam aliud pro alio invito creditori solvi non potest. l. 2. §. 1. ff. de R. C. 3. debito loco & tempore: cum sæpe interfit creditoris aut debitoris, quo tempore & loco fiat solutio; quia solidum non solvitur non nimis quantitate quam die. l. 85. cit. Sed de his plura in §. 3. infra. 4. facta creditori (liberam scilicet rerum administrationem habenti. l. 14. l. 49. ff. b. t.) sive volenti sive invito; nam & invito solvi potest; si nempe debitor pecunias, quas debito tempore & loco recipere non vult creditor, consignet Magistratui. l. 9. C. eod. Creditori autem creditoris omnino invito perperam solveres. per l. 108. §. 1. ff. de Legat. 1.

Sc. 2. plurimas sæpe lites oriri circa pecuniam, in qua fit solutio, nimirum in qua sorte vel specie monetæ præstanda sit, præsertim si monetæ valor interea immutatus sit post contractum debitum. Valor autem monetæ, qui mutationi subiacet, alius est intrinsecus, & alius extrinsecus: intrinsecus est illa bonitas monetæ, quam habet in se ratione metalli & ponderis, in quo cusa est, ut Schrött und Korn/ut Germani loquuntur: extrinsecus est illa æstimatio, quam ab auctoritate publica & in usu communi habet. Itaque moneta mutatur intrinsecè, v. g. ducatus, thalerus, quando ex puriori cuditur metallo, vel in majori pondere, aut vicissim illi admiscetur deterior materia, vel pondus minuitur: extrinsecè autem, quando in se invariata plus aut minus valet, seu majoris vel minoris fit pretii ac æstimationis, quam prius erat. Sic aureus eandem bonitatem